

Sygn. akt I C 233/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodnicząca: SSO Joanna Składowska

Protokolant: Aleksandra Wydrzyńska

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2015 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa K. W.

przeciwko Towarzystwu (...) SA z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę i ustalenie odpowiedzialności na przyszłość

I. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) SA z siedzibą w W. na rzecz powoda K. W.:

a. z tytułu zadośćuczynienia kwotę 480 000 (czteryście osiemdziesiąt tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od 22 października 2013r. do dnia zapłaty;

b. z tytułu odszkodowania:

- kwotę 74,41 (siedemdziesiąt cztery i 41/100) złotych z ustawowymi odsetkami od 30 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty,

- kwotę 4 431,27 (cztery tysiące czterysta trzydzieści jeden i 27/100) złotych z ustawowymi odsetkami od 22 października 2013r. do dnia zapłaty,

- kwotę 620,80 (sześćset dwadzieścia i 80/100) złotych z ustawowymi odsetkami od 22 października 2013r. do dnia zapłaty,

- kwotę 2 598,07 (dwa tysiące pięćset dziewięćdziesiąt osiem i 07/100) złotych z ustawowymi odsetkami od 22 października 2013r. do dnia zapłaty,

- kwotę 2 167,20 (dwa tysiące sto sześćdziesiąt siedem i 20/100) złotych z ustawowymi odsetkami od 22 października 2013r. do dnia zapłaty,

- kwotę 1 812,47 (tysiąc osiemset dwanaście i 47/100) złotych z ustawowymi odsetkami od 15 kwietnia 2014r. do dnia zapłaty,

- kwotę 5 528,38 (pięć tysięcy pięćset dwadzieścia osiem i 38/100) złotych,

- kwotę 750,00 (siedemset pięćdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami od 18 grudnia 2013r. do dnia zapłaty,

- kwotę 3 000 (trzy tysiące) złotych,

- kwotę 6 200,71 (sześć tysięcy dwieście i 71/100) złotych z ustawowymi odsetkami od 30 września 2015r. do dnia zapłaty;

c. z tytułu skapitalizowanej renty w związku z utraconymi dochodami i zwiększonymi potrzebami za okres od października 2013r. do października 2015r. kwotę 28 250 (dwadzieścia osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 1 130 złotych od dnia 22 października 2013r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 listopada 2013r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 grudnia 2013r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 stycznia 2014r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 lutego 2014r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 marca 2014r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 kwietnia 2014r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 maja 2014r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 czerwca 2014r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 lipca 2014r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 sierpnia 2014r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 września 2014r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 października 2014r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 listopada 2014r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 grudnia 2015r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 stycznia 2015r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 lutego 2015r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 marca 2015r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 kwietnia 2015r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 maja 2015r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 czerwca 2015r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 lipca 2015r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 sierpnia 2015r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 września 2015r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 1 130 złotych od dnia 11 października 2015r. do dnia zapłaty;

d. rentę z tytułu zwiększonych potrzeb i utraconych dochodów w kwocie po 1 130 (tysiąc sto trzydzieści) złotych miesięcznie, płatną do 10 dnia każdego miesiąca, poczynając od listopada 2015r., z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności;

II. ustala odpowiedzialność pozwanego za ewentualne skutki wypadku z dnia 13 października 2012r., które mogą ujawnić się w przyszłości;

III. oddala powództwo w pozostałej części;

IV. znosi koszty procesu między stronami;

V. nakazuje pobrać od pozwanego Towarzystwa (...) SA z siedzibą w W. na rzecz Sądu Okręgowego w Sieradzu:
- kwotę 26 038 (dwadzieścia sześć tysięcy trzydzieści osiem) złotych z tytułu obciążającej go części opłaty sądowej,
- kwotę 3 046 (trzy tysiące czterdzieści sześć) złotych z tytułu zwrotu części wydatków;

VI. nakazuje ściągnąć z zasądzanego na rzecz powoda w pkt I świadczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 4 405,27 (cztery tysiące czterysta pięć i 27/100) złotych z tytułu zwrotu części wydatków; nie obciążając powoda opłatą sądową od oddalonych części powództwa.

Sygn. akt C 233/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 4 października 2013r. K. W. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W.:

- kwoty 980 000,00 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 30 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty z tytułu zadośćuczynienia,

- kwoty 231,73 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 30 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty z tytułu zwrotu kosztów leczenia,

- kwoty 8 862,54 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z tytułu zwrotu kosztów leczenia,

- kwoty 1 241,60 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z tytułu zwrotu utraconych korzyści,

- kwoty 5 296,15 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z tytułu zwrotu kosztów dojazdu do placówek medycznych,

- kwoty 4 324,40 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z tytułu zwrotu kosztów opieki,

- renty w kwocie 2 260 złotych z tytułu utraconej zdolności do pracy i zwiększonych potrzeb, płatnej z góry do 10 dnia każdego miesiąca, począwszy od wniesienia pozwu z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia,

a także ustalenie odpowiedzialności strony pozwanej za wszelkie negatywne skutki będące następstwem zdarzenia z dnia 13 października 2012r., które ujawnią się w przyszłości oraz zasądzenie kosztów procesu.

Następnie powód rozszerzył powództwo w zakresie odszkodowania:

- pismem z dnia 17 grudnia 2013r. domagał się dodatkowo kwoty 17 000 złotych z ustawowymi odsetkami od daty rozszerzenia powództwa z tytułu zwrotu kosztów zakupu wózka elektrycznego,
- pismem z dnia 18 marca 2014. - kwoty 3 624,94 złotych z ustawowymi odsetkami od daty rozszerzenia powództwa z tytułu zwrotu kosztów zakupu sprzętu medycznego,
- pismem z dnia 22 sierpnia 2014r. - kwoty 3 793,08 złotych z tytułu zwrotu kosztów remontu,
- pismem z dnia 19 listopada 2014r. - kwoty 12 277,88 złotych z tytułu zwrotu kosztów likwidacji barier architektonicznych,
- pismem z dnia 23 stycznia 2015r. - kwoty 9 900 złotych z tytułu zwrotu kosztów zakupu indywidualnego sprzętu do pionizacji,
- pismem z dnia 28 września - kwoty 12 401,43 złotych z ustawowymi odsetkami od 24 września 2015r. do dnia zapłaty z tytułu dalszych koniecznych kosztów likwidacji barier architektonicznych.

Pozwany powództwa nie uznał i wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu wg norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 13 października 2012r. w C. gm. O. na drodze krajowej nr (...), R. C., znajdując się w stanie nietrzeźwości, umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że nie zachował należytej ostrożności i zjechał do przydrożnego rowu, w wyniku czego pasażer - powód K. W. doznał uszkodzeń ciała. Za czyn ten, stanowiący przestępstwo z art. 177 § 2 i art. 178 kk, R. C. skazany został wyrokiem Sądu Rejonowego w Wieluniu z dnia 10 kwietnia 2013r. w sprawie II K 1302/12. Na podstawie art. 46 § 2 kk orzeczono od sprawcy na rzecz powoda nawiązkę w wysokości

5 000 złotych.

(niesporne, wyrok - k. 177 akt sprawy II K 1302/12 Sądu Rejonowego w Wieluniu)

Powód, jako właściciel samochodu, posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów w pozwanym towarzystwie ubezpieczeniowym.

(niesporne)

W chwili wypadku również znajdował się w stanie nietrzeźwości - zawartość alkoholu w jego krwi wynosiła 1,84 promila.

(niesporne, opinia kryminalistyczna - k. 59 II K 1302/12 Sądu Rejonowego w Wieluniu)

Decydując się na jazdę, zdawał sobie sprawę, że R. C. spożywał alkohol w postaci wódki i piwa, zarówno w miejscu zamieszkania, jak i następnie w zajezdzie (...) w O..

(niesporne, zeznania powoda - nagranie rozprawy z dnia 15 października 2015r.)

Z miejsca wypadku nieprzytomny powód został przewieziony do szpitala w B., gdzie przebywał na oddziałach: neurochirurgicznym, intensywnej terapii i rehabilitacji. Rozpoznano złamanie kręgosłupa szyjnego na poziomie czwartego i piątego kręgu szyjnego, z wtórnym uszkodzeniem rdzenia kręgowego na odcinku C3-C4. Powód był operowany w trybie pilnym, a następnie z powodu narastającej niewydolności oddechowej intubowany i wentylowany mechanicznie. 15 października 2013r. wykonano tracheotomię.

3 grudnia 2013r. powód zaczął oddychać samodzielnie. 8 lutego 2014r. zaś został wypisany i skierowany do oddziału rehabilitacyjnego szpitala w P., gdzie przebywał w Zakładzie (...) do 30 sierpnia 2013r.

(dokumentacja medyczna - k. 44-97)

Doznane w wyniku wypadku uszkodzenia ciała doprowadziły do porażenia kończyn górnych i dolnych, braku kontroli nad oddawaniem moczu i stolca oraz zmianą toru oddechowego na przeponowy. Tak ciężki stan neurologiczny spowodował w krótkim czasie zaniki mięśniowe kończyn oraz powstanie odleżyn. W dalszej konsekwencji urazu będzie dochodzić do pogłębiania się patologii narządu ruchu w postaci kalcyfikacji stawów i dalszego zaniku mięśni.

W związku z urazem powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 100%, zgodnie z punktem 93a tabeli stanowiącej załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego j odszkodowania (Dz. U. Nr 234 z 28 grudnia 2002 r., poz. 1974).

(opinia biegłego z zakresu neurochirurgii K. S. – k. 234-235)

W momencie wypadku K. W. nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa. Uszkodzenia pojazdy były stosunkowo niewielkie i dotyczyły głównie przednio-bocznej prawej części. Nie doszło do przemieszczeń jakichkolwiek elementów we wnętrzu pojazdu (poza lusterkiem wewnętrznym), które to elementy mogłyby spowodować obrażenia u powoda. Można zatem z dużym prawdopodobieństwem przypuszczać, iż w sytuacji zapięcia pasa bezpieczeństwa, K. W. doznałby jedynie lekkich bądź co najwyżej średnich obrażeń ciała.

(opinia biegłego z zakresu medycy sądowej W. K. – k. 562-564)

Matka powoda odwiedzała go w szpitalu w B. od 13 do 31 października 2012r. przez 7 dni w tygodniu, a następnie od 1 listopada 2013r. do 8 lutego 2014r. - 5 dni w tygodniu. Odległość z miejsca zamieszkania do placówki wynosiła ok. 50 km. Następnie również przez 5 dni w tygodniu dojeżdżała do ZOL w P., który jest oddalony od domu powoda o ok. 20 km. Była trzykrotnie na konsultacjach w Katedrze i Klinice (...) prof. dr hab. n. med. W. H. w B. (odległość w jedną stronę ok. 300 km) oraz dwukrotnie w Górnośląskim Ośrodku (...) (odległość 110 km), a także u neurochirurga dr T. K. w O. (odległość 125 km). Udała się też - celem zorganizowania pobytu syna - do ZOL w Z. (odległość ok. 130 km) oraz w S. (50 km) i W. (50 km). Poruszała się swoim samochodem marki P. (...) lub A. (...). Łączne koszty zakupu paliwa wyniosły 5 296,15 złotych.

Miesięczny koszt pobytu powoda w ZOL w P. wynosił 500 złotych.

Koszty leczenia, pielęgnacji i rehabilitacji powoda wyniosły do dnia wniesienia pozwu 314,63 + 8 862,54 złotych.

Ponadto przez 140 dni po wypadku matka powoda sprawowała nad nim opiekę przez 6 godzin dziennie.

(okoliczności częściowo niezaprzeczone, zeznania świadka E. W. – k. 213-214, rachunki, dowody wpłat – k. 20-39, 112-129, opinia biegłego z zakresu neurochirurgii K. S. – k. 235)

K. W. ma 23 lata. Jest kawalerem, ma wykształcenie zawodowe.

We wrześniu 2011r. rozpoczął naukę w zaocznym technikum. Mieszka z rodzicami.

Po ukończeniu szkoły zawodowej pracował jako pracownik fizyczny przy montażu płytów betonowych. W dniu 10 października 2012r. został zatrudniony w Zakładzie (...) w L. na pełny etat, jako pomocnik murarza, z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 1 111,86 złotych netto. Umowa zawarta była na czas określony do 31 grudnia 2012r. Z uwagi na wypadek pracował jedynie 3 dni. Pracodawca wypłacił mu tytułem świadczeń za okres do 12 grudnia 2012r. kwotę 1 694 złotych brutto.

(zaświadczenie pracodawcy - k. 105, świadectwo pracy - k. 104)

Od 12 grudnia 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca powodowi rentę z tytułu niezdolności do pracy wraz z zasiłkiem pielęgnacyjnym w wysokości 920,85 złotych netto.

(decyzja ZUS – k. 106-107)

Po wypadku K. W. przez miesiąc korzystał z pomocy psychologa. Zrobił się bardzo nerwowy, nie mógł pogodzić się z niepełnosprawnością. Miał okresy zwątpienia. Myślał o odebraniu sobie życia. Bywał rozdrażniony, miał trudności z zasypianiem.

Poprawa stanu psychicznego nastąpiła w 2014r., kiedy powód zaczął zauważać postępy w rehabilitacji. Zaczęło mu wracać czucie w dłoniach, zaczął poruszać rękami, może dłużej przebywać w pozycji siedzącej. Podjął próbę zakwalifikowania się do eksperymentalnego leczenia za pomocą przeszczepu komórek glejowych do rdzenia kręgowego.

(zeznania powoda - nagranie rozprawy z dnia 15 października 2015r.)

W związku z doznanymi obrażeniami u powoda utrzymują się zaburzenia adaptacyjne. Ich natężenie jest obecnie nieco mniejsze, gdyż powód żyje nadzieją, że otrzyma pomoc. Istnieje jednak uzasadniona obawa, że w przypadku niespełnienia tych nadziei nastąpi ponowne pogorszenie stanu psychicznego badanego. Dodatkowym czynnikiem obciążającym jest stłuczenie płata czołowego doznane w wypadku, mogące w przyszłości skutkować zaburzeniami osobowości, nadmierną drażliwością, labilnością emocjonalną, brakiem kontroli emocji. Wskazany jest uczestnictwo powoda w terapii psychologicznej, mającej na celu radzenie sobie ze stresem, lękiem, negatywnymi emocjami wynikającymi z nowej sytuacji życiowej. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu z punktu widzenia psychiatrycznego, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002r., wynosi 10%.

(opinia biegłej z zakresu psychiatrii J. K. - k. 515-517)

Z zakresu czynności samoobsługowych powód potrafi ogolić się maszynką elektryczną, wyczyścić zęby, wykonać toaletę górnych partii ciała (powyżej pasa), sam zjeść kanapkę, cząstkę owocu itp. Wszystkie te czynności wykonuje wyłącznie prawą ręką, a umieszczenie używanych przedmiotów w ręce wymaga pomocy innej osoby. Niemożliwe jest natomiast samodzielne posługiwanie się sztućcami, czy picie z kubka bez użycia słomki. Wymaga całkowitej pomocy przy załatwianiu potrzeb fizjologicznych, czynnościach higienicznych związanych z oddawaniem stolca, wymianą worka do zbiórki moczu itp., przy kąpieli całego ciała oraz przy ubieraniu się. Nie jest w stanie samodzielnie przesiąść się na wózek, samodzielnie sterować wózkiem ręcznym (nawet specjalnym, z lekkich stopów) poza bardzo krótkimi odcinkami w pokoju, a więc jest zależny od innych przy przemieszczaniu się, nawet w obrębie mieszkania.

(opinia biegłej z zakresu rehabilitacji A. K. - k. 459-462)

Po wniesieniu pozwu powód zakupił następujący sprzęt medyczny:

- w dniu 21 listopada 2013r. obciążniki na rzepy i wózek toaletowy za kwotę 382 złotych,
- w dniu 22 listopada 2013r. rotor rehabilitacyjny elektryczny za kwotę 1 420 złotych i ciśnieniomierz za kwotę 180 złotych,
- w dniu 11 grudnia 2013r. termometr bezdotykowy za kwotę 120 złotych,
- w dniu 13 lutego 2014r. poduszkę dwukomorową za kwotę 1 000 złotych.

W dniu 12 listopada 2013. zapłacił za najem sprzętu rehabilitacyjnego 100 złotych, a w dniu 28 listopada 2013r. za montaż dzwonka bezprzewodowego 47,94 złotych.

Koszt noclegów matki powoda w Centrum (...) w T. wyniósł 375 złotych.

(rachunki - k. 254-264)

Ponadto powód nabył elektryczny wózek inwalidzki za kwotę 13 500 złotych, z czego 12 000 złotych zostało zrefundowane przez PFRON, a także pionizator za kwotę 9 400 złotych, z której 3 400 złotych podlegało refundacji.

(zeznania świadka E. W. - protokół rozprawy z 15 października 2015r., rachunek - k. 529)

Wydatki te były uzasadnione z punktu widzenia potrzeb powoda wynikających z doznanego urazu.

(opinia biegłego z zakresu neurochirurgii K. S. - k. 346, opinia biegłej z zakresu rehabilitacji A. K. - k. 459-462)

W dniach 23 czerwca 2014r. - 04 sierpnia 2014r. powód przebywał na oddziale rehabilitacji (...) w W..

(karta informacyjna leczenia szpitalnego - k. 369)

Obecnie K. W. przebywa w domu pod opieką rodziny. Członkowie rodziny wykonują z nim ćwiczenia w wymiarze 1 godziny dziennie. Ponadto rodzina pomaga mu we wszystkich czynnościach życia codziennego.

Aktualnie powód znajduje się w ostatnim okresie możliwości rehabilitacyjnych. Jej celem jest utrzymanie sprawności uzyskanej w drodze dotychczasowej rehabilitacji, zapobieganie zmianom wtórnym, jak: zaniki mięśniowe, przykurcze, nadmierna spastyczność, powikłania oddechowe, osteoporoza, skostnienia mięśni itd. oraz aktywizacja społeczna i zawodowa.

(opinia biegłej z zakresu rehabilitacji A. K. - k. 459-462)

W ramach NFZ przyznano powodowi jedynie dwa tygodnie rehabilitacji w roku, zatem w dni powszednie przychodzi na jedną godzinę prywatny rehabilitant. Koszt jednej wizyty to 50 złotych. Co 2 - 3 miesiące powód jeździ na wizyty do urologa. Koszt jednej wizyty to 100 złotych. Wymaga zakupu pieluch, kompresów jałowych, zwykłych opatrunków, środków dezynfekujących, leczenia nawracających infekcji pęcherza moczowego. Po zakup leków do apteki do W. jeździ swoim samochodem matka powoda. Ponadto wozi syna na wizyty lekarskie i do placówek rehabilitacyjnych. Podczas pobytów w placówkach stacjonarnych również go odwiedza. Łączne wydatki z tego tytułu poniesione w toku procesu wyniosły ponad 9 000 złotych.

(rachunki - k. 206-212, 265-295, 316-335, 363-369, 397-400, 467-476, 531-538, 544-548, 618-632, 651-665, 702-718)

W celu dostosowania mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej powód poniósł koszty remontu w postaci przebudowy łazienki uzasadnione do kwoty 11 056,76 złotych.

Dom, w którym zamieszkuje powód wymaga jednak dalszego dostosowania, a szacunkowy koszt niezbędnych prac adaptacyjnych wynosi 12 401,43 złotych.

(opnie biegłego z zakresu budownictwa - k. 579-606, 673-691, rachunki - k. 478-504)

Powód zgłosił zaistnienie wypadku i powstanie uszkodzeń ciała w placówce pozwanego zakładu ubezpieczeń.

W dniu 21 marca 2013r. ubezpieczyciel wypłacił powodowi z tytułu zadośćuczynienia kwotę 5 000 złotych.

Pismem z dnia 29 kwietnia 2013r. ubezpieczyciel poinformował pełnomocnika powoda, że uznaje za właściwe ustalenie zadośćuczynienia na poziomie 100 000 złotych, kosztów opieki na poziomie 4 200 złotych, kosztów leczenia - 414,51 złotych oraz opieki - 500 złotych i przy przyjęciu 80 % przyczynienia się do powstania szkody, polegającego na

świadomym wyrażeniu zgody na jazdę z osobą w stanie nietrzeźwości oraz potrąceniu zasądzonej od sprawcy wypadku nawiązki przyznał powodowi dodatkowo świadczenia w wysokości - odpowiednio - 10 000 złotych, 840 złotych, 82,90 złotych i 100 złotych, czyli łącznie 11 022,90 złotych.

(pismo - k. 41, 42)

Oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda, że został zmuszony przy użyciu siły przez R. C. do zajęcia miejsca w pojeździe. Twierdzenia te nie znalazły się w pozwie, ani też w pismach stanowiących odpowiedź na stanowisko strony pozwanej. Powód nie zaprezentował żadnego dowodu na ich poparcie. W jego zeznaniach składanych w toku postępowania karnego nie ma mowy o tego rodzaju sytuacji. Nie znajduje ona również uzasadnienia w kontekście zasad logiki i doświadczenia życiowego. W ocenie Sądu zatem, twierdzenia w tym zakresie zaprezentowane w roku rozprawy z dnia 15 października 2015r. ocenić należało jako gołosłowne, będące jedynie próbą usprawiedliwienia własnego niewłaściwego postępowania.

Sąd zważył:

W przedmiotowej sprawie nie były kwestionowane przez zakład ubezpieczeń sprawstwo i wina kierowcy R. C. w zakresie zaistniałego wypadku komunikacyjnego i jego odpowiedzialność na zasadzie art. 415 w zw. z art. 436 § 2 kc, a w konsekwencji również odpowiedzialność ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej samoistnego posiadacza pojazdu na podstawie art. 34 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Poza sporem pozostawało również zaistnienie u powoda obrażeń ciała.

W pierwszym rzędzie należało zatem odnieść się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przyczynienia się powoda do powstania szkody. W toku postępowania karnego ustalono i wynika to jednoznacznie z badań krwi, iż w chwili wypadku zarówno kierowca pojazdu, jak i powód znajdowali się w stanie nietrzeźwości. R. C. był kolegą powoda i K. W. nie tylko widział, jak pożywał on alkohol w pojeździe (...), ale również wcześniej sam alkohol ten z przyszłym kierowcą spożywał. Sąd w sprawie przedmiotowej w pełni zgadza się z ugruntowanym w judykaturze zapatrywaniem, że osoba, która decyduje się na jazdę samochodem z kierowcą będącym w stanie po spożyciu alkoholu, przyczynia się do odniesionej szkody powstałej w wyniku wypadku komunikacyjnego, gdy stan nietrzeźwości kierowcy pozostaje w związku z tym wypadkiem. Spożywanie zaś napoju alkoholowego z takim kierowcą przed jazdą uważać należy za przyczynienie się do powstania szkody w stopniu znacznym. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 grudnia 1985r. (IV CR 398/85), duża ilość wypadków komunikacyjnych, jakie powodują kierowcy w stanie nietrzeźwym, narażając na niebezpieczeństwo nie tylko siebie i pasażerów, lecz i innych użytkowników dróg, nakłada na każdego obowiązek szczególnej ostrożności i niestwarzania warunków do tego aby kierowca pojazdu mechanicznego podejmował jazdę, będąc pod wpływem alkoholu (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 1985 r., IV CR 412/85, OSPiKA 1986, z. 4, poz. 87 oraz z dnia 20 listopada 2003r., III CKN 606/00).

Efektom stanu kierowcy było niezachowanie należytej ostrożności i utrata panowania nad pojazdem. Ponadto K. W. naruszył art. 39 prawa o ruchu drogowym, nie zapinając pasów bezpieczeństwa, co najprawdopodobniej wpłynęło na zakres doznanych obrażeń ciała.

Należy jednak zauważyć, że podzielenie stanowiska pozwanego przez ustalenie 80 % stopnia przyczynienia powoda, prowadziłoby do swoistego „odwrócenia proporcji”, tj. sprawca szkody - pijany kierowca prowadzący pojazd nieostrożnie i tracący nad nim panowanie przyczyniałby się do powstania szkody jedynie w 20 %, zaś pasażer tego pojazdu, który w istocie nie miał wpływu na taktykę i technikę jazdy kierującego, ponosiłby niemal wyłączną winę za skutki zdarzenia. Aprobowanie takiej oceny w ustalonych w sprawie okolicznościach zdarzenia zaprzeczałoby zasadzie odpowiedzialności kierującego pojazdem określonej w przepisie art. 436 § 2 kc w zw. z art. 415 kc oraz dekonstruowałoby instytucję prawną przyczynienia określoną w art. 362 kc, zależną przede wszystkim od stopnia zawinienia obu stron, prowadząc do przeniesienia odpowiedzialności za skutki wypadku z jego sprawcy na poszkodowanego. Wymienione, obiektywnie naganne zachowania powoda, uzasadniało, w ocenie Sądu, ustalenie

jego stopnia przyczynienia się do powstania szkody w stopniu znacznym, ale nie przekraczającym 50 %. Tym samym zasadne stało się zmniejszenie należnych świadczeń na podstawie art. 362 kc w takim właśnie stosunku.

Zgodnie z art. 444 § 1 i 445 § 1 kc, w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Sąd może także przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Oczywiście ustalenie stanu zdrowia powoda i jego powiązania z wypadkiem wymagało posiadania wiadomości specjalnych z zakresu nauk medycznych i niezbędne było skorzystanie w tym zakresie, zgodnie z art. 278 § 1 kpc, z opinii biegłych. Należy podkreślić, iż w sprawie wypowiedzieli się biegli z zakresu czterech specjalności: neurochirurgii, rehabilitacji, psychiatrii i psychologii. Biegli w stosownych opiniach uzupełniających odnieśli się również do wątpliwości i zastrzeżeń stron i Sąd nie znalazł żadnych podstaw dla odmówienia biegłym fachowości i rzetelności oraz podważenia, czy też odmówienia wskazanym dowodom wiarygodności.

Pojęcie „krzywdy” nie zostało ustawowo zdefiniowane, w związku z czym należy je rozumieć potocznie jako cierpienia fizyczne i psychiczne. Zadośćuczynienie winno stanowić rekompensatę pieniężną mającą na celu złagodzenie tych cierpień. Zadanie Sądu w postępowaniu cywilnym zaś sprowadza się do ustalenia jego wysokości. Przepisy Kodeksu cywilnego nie zawierają kryteriów, jakie należy uwzględnić przy takowym ustalaniu. Ich katalog (oczywiście niepełny, albowiem zawsze należy brać pod uwagę okoliczności konkretnej sprawy) wypracowała judykatura. Niewątpliwie są to: stopień i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, trwałość skutków czynu niedozwolonego, prognozy na przyszłość, a także przyczynienie się poszkodowanego do powstania lub zwiększenia szkody.

Nie można również zapominać, iż choć oczywiście zadośćuczynienie musi ze względu na swój charakter kompensacyjny przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, to jednak jego wysokość winna być utrzymana w rozsądnych granicach dostosowanych do aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa (por. wyrok SN z dnia 24 czerwca 1965 r., I PR 203/65, OSPiKA 1966, poz.92, wyrok SN z dnia 22 marca 1978 r., IV CR 79/78, nie publikowany).

Sąd Okręgowy podziela ponadto wyrażany w doktrynie prawa cywilnego pogląd, iż orzeczenie nawiązki z art. 46 § 2 kk nie hamuje możliwości zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego, natomiast może mieć znaczenie dla oceny jego rozmiarów (por. M. Nesterowicz, w: Komentarz 1989, t. I, s. 448 i 455).

Bezpośrednie skutki wypadku miały bardzo poważny charakter. W wyniku uszkodzenia rdzenia szyjnego doszło do skrajnie ciężkich doznań i cierpień, głównie psychicznych. Zniesione jest bowiem uczucie bólu od poziomu uszkodzenia w dół co praktycznie „pozostawia” sferze bólowej jedynie obręcz barkową, proksymalne części kończyn górnych, szyję i głowę. Jest to uszkodzenie trwałe. Skutki wypadku będą odczuwane do końca życia. Powód nigdy nie powróci do zdrowia, a stan przedmiotowy może ulegać pogorszeniu (zesztywnienie stawów, postępujące zaniki i odleżyny, zakażenia dróg moczowych z wtórną kamicą, nawrotowe zapalenia dróg oddechowych itp.) (opinia biegłego z zakresu neurochirurgii - k. 235).

W początkowym okresie, po odzyskaniu przez powoda świadomości, cierpienia psychiczne były związane z poszerzającym się wglądem w chorobę i realną oceną sytuacji własnej. W okresie hospitalizacji powód cierpiał na zaburzenia nastroju, drażliwość, impulsywność a także reakcje lękowe z cechami paniki. Przeprowadzone w tym okresie badanie psychiatryczne wykazało ciężką depresję.

Wypadek był zdarzeniem, które spowodowało zmianę w wielu obszarach życia powoda. Z osoby aktywnej społecznie i zawodowo badany stał się osobą zależną od innych. Jego linia życiowa uległa załamaniu. Zrezygnował ze swoich planów i celów życiowych.

W chwili obecnej jego największym marzeniem jest możliwość samodzielnego poruszania się na wózku inwalidzkim. Wymaga stałej opieki innych osób w czynnościach dnia codziennego, takich jak mycie, ubieranie, karmienie, załatwianie wszelkich spraw. Dużą trudność sprawia mu korzystanie z opieki innych przy wykonywaniu czynności higienicznych i realizowaniu potrzeb fizjologicznych. Doświadcza w takich sytuacjach poczucia wstydu i zażenowania.

Jego relacje społeczne uległy zubożeniu. Czuje się osamotniony i odtrącony. Ma zaniżone poczucie własnej wartości. Uważa, że stwarza problemy innym, co stanowi dla niego dodatkowe źródło dyskomfortu psychicznego. Dominuje u niego nastrój obniżony, często płacze, cierpi na bezsenność. Odczuwa napięcie i niepokój. Miewa poczucie bezradności i tendencje rezygnacyjne. Często bywa też rozdrażniony i poirytowany, złości się na domowników, ma z tego powodu poczucie winy. Doświadcza również lęku o przyszłość (opinia biegłej z zakresu psychologii A. I. – k. 338-340).

W świetle powyższego, a także uwzględniając stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu (łącznie 110%), okres i przebieg hospitalizacji, po potrąceniu sumy wypłaconej z tytułu nawiazki orzeczonej w postępowaniu karnym, w ocenie Sądu adekwatna do rozmiaru krzywdy oraz stosunków majątkowych społeczeństwa jest kwota zadośćuczynienia w wysokości 995 000 złotych. Po uwzględnieniu 50 % przyczynienia i sumy już wypłaconej tytułem zadośćuczynienia w toku likwidacji szkody przez zakład ubezpieczeń - 15 000 złotych - zasadnym było zatem zasądzenie z tego tytułu od pozwanego kwoty 480 000 złotych.

Odszkodowanie przewidziane w art. 444 § 1 kc obejmuje wszelkie wydatki (koszty) pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne (niezbędne) i celowe (por. M. Nesterowicz (w:) Kodeks..., s. 425; G. Bieniek (w:) Komentarz..., s. 416; wyrok SN z dnia 9 stycznia 2008r., II CSK 425/07, M. Praw. 2008, nr 3, s. 116), przy czym celowość ponoszenia wszelkich wydatków może być związana nie tylko z możliwością uzyskania poprawy stanu zdrowia, ale też z potrzebą utrzymania tego stanu, jego niepogarszania (por. wyrok SN z dnia 26 stycznia 2011r., IV CSK 308/10, LEX nr 738127). Do grupy wydatków celowych i koniecznych, pozostających w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia zaliczyć należy m. in. koszty leczenia, nabycia protez i innych specjalistycznych aparatów i urządzeń, utracone zarobki, koszty wywołane koniecznością dostosowania mieszkania do potrzeb spowodowanych kalectwem powypadkowym, koszty związane z odwiedzinami chorego w szpitalu, czy wynikające z konieczności specjalnej opieki i pielęgnacji nad chorym, koszty zabiegów rehabilitacyjnych (por. Z. Masłowski (w:) Kodeks..., s. 1096; M. Nesterowicz (w:) Kodeks..., s. 425, 426; A. Cisek (w:) Kodeks..., s. 791; M. Safjan (w:) Kodeks..., s. 1423). Uznaje się również, że w skład kosztów, o których mówi art. 444 § 1 kc, wchodzi nie tylko koszty leczenia w ścisłym tego słowa znaczeniu, lecz także wydatki związane z odwiedzinami chorego w szpitalu przez osoby bliskie. Odwiedziny te są bowiem niezbędne zarówno dla poprawy samopoczucia chorego i przyspieszenia w ten sposób leczenia, jak i dla kontaktu rodziny z lekarzami w celu uzyskania informacji i wskazówek o zdrowiu chorego i jego potrzebach (wyrok SN z dnia 7 października 1971 r., II CR 427/71, OSP 1972, z. 6, poz. 108).

W sprawie przedmiotowej Sąd, opierając się także na opiniach biegłych o stosownych specjalnościach, uznał za celowe i pozostające w związku z doznany uszkodzeniem ciała następujące koszty:

- koszt zakupu leków przed wniesieniem pozwu - 314,63 złotych (pozwany wypłacił 82,90 złotych),
- koszt leczenia i zakupu środków medycznych przed wniesieniem pozwu - 8 862,54 złotych,
- koszty opieki w okresie do dnia wniesienia pozwu w wymiarze 140 dni po 6 godzin (wskazany wymiar opieki, ani przyjęta w pozwie stawka godzinowa nie były kwestionowane przez pozwanego) - 6 014,40 złotych (pozwany wypłacił 840 złotych),
- koszt dojazdów matki powoda do placówek medycznych celu odwiedzin i opieki nad powodem oraz konsultacji lekarskich (zastosowana metoda wyliczenia zaproponowana w pozwie nie została zakwestionowana przez pozwanego, który nie podważał również zasadności realizacji wskazanych przejazdów) - 5 396,15 złotych (pozwany wypłacił 100 złotych),
- koszt utraconego zarobku za okres od października 2012r. do 31 grudnia 2012r. - 1 241,60 złotych (gdyby nie doszło do wypadku powód otrzymałby wynagrodzenie w wysokości 3 x 1 111,86 złotych, czyli 3 335,58 złotych netto. Faktycznie łącznie od pracodawcy i ZUS otrzymał w tym okresie sumę 2 093,98 złotych),
- koszt zakupu sprzętu medycznego - 3 624,94 złotych,

- koszt zakupu elektrycznego wózka elektrycznego - 1 500 złotych (pozostałą część została zrefundowana),
- koszt zakupu sprzętu do pionizacji - 6 000 złotych (pozostałą część została zrefundowana),
- koszty przystosowania mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej: poniesione - 11 056,76 złotych (kwota faktur złożonych przez powoda pozytywnie zweryfikowanych przez biegłego ds. budownictwa); konieczne do poniesienia - 12 401,43 złotych (na podstawie opinii biegłego ds. budownictwa).

Sumy powyższe zostały zasądzone po pomniejszeniu o 50 % oraz o kwoty wypłacone już przez ubezpieczyciela.

Zgodnie z art. 444 § 2 kc, jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Nie budzi wątpliwości, iż powód utracił całkowicie zdolność do pracy.

Analiza aktualnej sytuacji gospodarczej w zestawieniu z niskim poziomem wykształcenia powoda, czyni zasadnym przyjęcie, że rokowania co do uzyskania dobrego wykształcenia i zdobycia dobrze płatnej pracy były w przypadku powoda bardzo niepewne. Tym niemniej powód był osobą młodą i w pełni zdolną do pracy, a zatem można przyjąć, iż mógł zarabkować przynajmniej na poziomie wynagrodzenia minimalnego. Różnicę pomiędzy dochodami, które powód mógłby uzyskiwać, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała a dochodami, które rzeczywiście uzyskuje wyraża zatem porównanie wysokości wynagrodzenia minimalnego (powód przedstawił w pozwie do wyliczenia wynagrodzenie minimalne z 2012r. netto - 1 181,38 złotych) z wysokością świadczeń wypłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z tytułu niezdolności do pracy - 920,85 złotych). Wyraża się ona zatem wskazaną w pozwie kwotą 260 złotych.

Niewątpliwie zwiększyły się potrzeby powoda. Z opinii biegłych jednoznacznie wynika, iż powód wymaga stałej rehabilitacji. Uraz rdzenia kręgowego, szczególnie w odcinku szyjnym jest ciężkim uszkodzeniem układu nerwowego, które oprócz porażen ruchowych i czuciowych powoduje szereg dodatkowych problemów zdrowotnych i prowadzi do zaburzeń ze strony wielu narządów i układów organizmu, to jest: układu oddechowego, krążenia, pokarmowego, hormonalnego i moczowego. Prowadzi też do zaburzeń przemiany materii, gospodarki elektrolitowej, gospodarki mineralnej kości itd. Intensywna rehabilitacja po urazach rdzenia kręgowego musi być wieloprofilowa, ukierunkowana na minimalizowanie powikłań we wszystkich w/w zakresach.

Ponadto aktualnie powód wymaga systematycznych ćwiczeń, a przede wszystkim:

- ćwiczeń biernych kończyn - przynajmniej 2x dziennie we wszystkich stawach kończyn dolnych,
- ćwiczeń wspomaganych i czynnych kończyn górnych - przynajmniej 1x dziennie,
- ćwiczeń oddechowych - 1x dziennie,
- ćwiczeń pionizacyjnych w aparacie do pionizacji - przynajmniej 2-3 razy w tygodniu dla zapobiegania osteoporozie, powikłaniom moczowym oraz ze strony przewodu pokarmowego.

Okresowo, tj. jeden raz w roku przez ok.6 tygodni wskazany jest cykl rehabilitacyjny w ramach pobytu stacjonarnego w oddziale rehabilitacyjnym.

Zabiegi rehabilitacyjne są zalecane i niezbędne powodowi przewlekłe i będą konieczne do końca życia, w różnym zakresie i częstotliwości, zależnie od bieżącego stanu klinicznego (opinia biegłej z zakresy rehabilitacji – k. 459-462).

Co prawda, jak wynika z opinii biegłej z zakresu rehabilitacji, nie ma limitu usług przypadających na jednego pacjenta w określonym czasie, jak również nie ma rejonizacji w zakresie korzystania ze świadczeń rehabilitacyjnych, a więc są

one teoretycznie dostępne dla każdego pacjenta we wszystkich jednostkach w całej Polsce, to jednak faktyczny dostęp do tych świadczeń jest daleki od tego założenia. Powód korzysta zatem z pomocy rehabilitanta prywatnego w wymiarze 1 godziny dziennie, płacąc za każdą wizytę 50 złotych.

Zarówno w ćwiczeniach, jak i przy wszystkich czynnościach życia codziennego, powód wymaga pomocy innych osób, a zatem świadczeń opiekuńczych w wymiarze co najmniej kilku godzin dziennie.

Przedstawiając wyliczenie w pozwie, powód powołał się na koszt pobytu w palcówce opiekuńczo - leczniczej - 500 złotych miesięcznie. W sytuacji, gdy od września 2013r. w zakładzie tym już nie przebywa, rzeczywisty koszt opieki i rehabilitacji jest faktycznie większy. Rehabilitacja: 20 dni x 50 złotych - 1000 złotych, koszty opieki, przy przyjęciu stawki 7,38 złotych za godzinę i wymiaru choćby 2- 3 godzin dziennie - co najmniej 438 złotych. Do tego dochodzi koszt zakupu: pieluch, kompresów jałowych, opatrunków, kompresów zwykłych, środków dezynfekujących, leków w związku z leczeniem nawracających infekcji pęcherza, wizyt lekarskich, zakupu paliwa koniecznego związku z dojazdami po lekarstwa, na wizyty lekarskie, pobytu w ośrodkach rehabilitacyjnych, a zatem wydatki w wysokości ok. 400 złotych miesięcznie.

Stąd, w ocenie Sądu, właściwe jest określenie wysokości należnej renty na żądanym poziomie 2 260 złotych miesięcznie, co po uwzględnieniu przyczynienia się powoda daje sumę 1 130 złotych.

Odnosnie żądania zasądzenia odsetek ustawowych stwierdzić należało, iż roszczenia z tytułu zadośćuczynienia i odszkodowania nie są roszczeniami pieniężnymi sensu stricto (patrz art. 363 § 1 kc), a stają się takimi po skonkretyzowaniu jako żądań zapłaty określonej sumy pieniężnej. Dopiero opóźnienie w zapłacie po takim wezwaniu rodzi zatem roszczenie o zasądzenie odsetek ustawowych, zgodnie z art. 481 § 1 kc (art. 455 kc).

W przedmiotowej sprawie powód sprecyzował swoje żądania w pewnej części już przed wytoczeniem powództwa. Z załączonych dokumentów wynika, że dotyczyło to żądanych kosztów leczenia w wysokości 231,73 złotych. Natomiast w zakresie pozostałych kwot, zasadnym było zasądzenie odsetek po wezwaniu do zapłaty, a zatem od dnia następnego po doręczeniu pozwu (21 października 2012r.) lub pism rozszerzających powództwo. Co do kwot: 12 277,88 złotych 9 900 złotych, z których uwzględniono - odpowiednio - 5 528,38 złotych i 300 złotych powód natomiast żądania w zakresie odsetek nie zgłosił.

Z uwagi na możliwość pogorszenia się stanu powoda, Sąd ustalił odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące się ujawnić w przyszłości.

Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził wskazane kwoty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 kpc, obciążając nimi strony po połowie. Oprócz poniesionych przez obie strony kosztów zastępstwa procesowego, pozwany uiszczył zaliczkę na wynagrodzenie biegłego w wysokości 1 359,30 złotych. Z uwagi na zwolnienie powoda od kosztów sądowych, pozostałe wydatki na opinie biegłych poniósł tymczasowo Skarb Państwa. Opłata sądowa od uwzględnionej części powództwa wyniosła 26 038 złotych, a wynagrodzenia biegłych - 8 810,57 złotych, z czego poniesione przez Skarb Państwa - 7 451/27 złotych. Na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd obciążył pozwanego opłatą od uwzględnionej części powództwa oraz kwotą wydatków w wysokości 3 046 złotych (razem z uiszczoną zaliczką wynosi ona połowę tych kosztów), nakazując ściągnąć z zasądzonego na rzecz powoda roszczenia kwotę 4 4405,27 złotych i odstępując - z uwagi na jego stan zdrowotny i majątkowy - od obciążenia powoda opłatą należną od powództwa w nieuwzględnionej części. W tej sytuacji poniesione przez strony koszty podlegały zniesieniu.